



# Хабар

O'ZBEKISTON POCHTA VA TELEKOMMUNIKATSIYALAR AGENTLIGI NASHRI

1992 yil martdan chiqa boshlagan

2002 yil, 4 yanvar № 1 (486)

Sotuvda narxi erkin

## ХАЙЪАТ ЙИГИЛИШИДА

Ўзбекистон почта ва телекоммуникациялар агентлигининг навбатдаги хайъат йиғилиши бўлиб ўтди. Мажлисни Агентлик Бош директори А. ОРИПОВ олиб борди. Унда қатор масалалар кўриб чиқилди.

"Агентлик акциядорлик компанияси, корхона ва ташкилотларида "Она ва бола йили" дастурининг бажарилиши тўғрисида" Ўзбекистон алоқа ходимла-

ри касаба уюшмаси марказий кўмитаси раиси Т. Назаржонов, "Агентлик инвестиция дастури бажарилишининг бориши ва 2001 йилги капитал маблағларининг ўлаштирилиши ҳақида" Агентлик иқтисодий таҳлил ва истиқболни белгилаш бўлими бошлиғи Л. Царёва ҳамда Агентлик бош директори ўринбосари Ш. Обидхўжаев, "Алоқа соҳаси тармоқларида суғурталаш ишининг аҳоли ҳақида" "Алском" суғурта

компанияси бош директори Ф. Худойкуловлар сўзга чиқиб, бу масалалар борасида жойларда олиб борилган ишлар хусусида маълумот беришди. Йиғилишда айрим масалалар юзасидан танқидий фикр-мулоҳазалар, баҳс-мунозаралар бўлиб ўтди.

Хайъатда қўрилган масалалар бўйича тегишли қарор қабул қилинди.

Ўз мухбиримиз

## ТАЙИНЛАШЛАР

Ўзбекистон почта ва телекоммуникациялар агентлиги Бош директорининг буйруғига кўра Агентликнинг Тарифлар ва рақобатни ривожлантириш бўлими бошлиғи ўринбосари вазифасида ишлаб келган Владимир Юрьевич ТАРАСЕНКО Агентликнинг Тарифлар бўлими бошлиғи вазифасига тайинланди.

"Ўзбекистон почтаси" давлат акциядорлик компанияси бош директори ўринбосари вазифасида ишлаб келган Тамара Тожиёвна БАЖАНОВА Ўзбекистон почта ва телекоммуникациялар агентлиги Бош директорининг буйруғига кўра Агентликнинг Почта алоқаси бўлими бошлиғи этиб тайинланди.

Ўзбекистон почта ва телекоммуникациялар агентлиги Бош директорининг буйруғига кўра "Тошкент шаҳар телефон тармоғи" акциядорлик жамияти Меъёрий ҳужжатлар ва стандартлар гуруҳи раҳбари вазифасида ишлаб келган Альмира Рафаиловна ГАТАУЛИНА Агентликнинг Лицензиялаш, сертификатлаш ва стандартлаш бўлими бошлиғи этиб тайинланди.

"Ўзбектелеком" акциядорлик компанияси бош директори ўринбосари вазифасида ишлаб келган Михаил Никитович КОЖАКИН Ўзбекистон почта ва телекоммуникациялар агентлиги Бош директори буйруғига кўра Агентликнинг Бозор ислохотлари бўлими бошлиғи этиб тайинланди.

Давлат алоқа инспекциясининг Тошкент шаҳар бўлимида ходимлари шаҳардаги почта ва телекоммуникациялар соҳасида хизмат қилаётган барча ҳўжалик юритувчи субъектларда қонунийлик, меъёрий ҳужжатлар ва кўрсатилмаётган хиз-

ҳам эстетик жиҳатдан ҳозирги замон талабига мувофиқ жавоб бермайди. Метрополитен йўналиши бўйича ўрнатилган бир юз эликта таксофондан саксон еттигаси носоз ҳолатда. Таксофонлар ўрнатилган жойларда хизмат кўрсатиш тариф-

## БОЛАЖОНЛАР ХУРСАНД ВУДАЙ

"Тошкент Телеком" АЖ Тўйгепа туманлараро филиалида алоқачилар фарзандлари учун янги йил байрами катта тантана билан нишонланди. Болажонлар безатилган арча атрофида рақс тушдилар, шеър ва қўшиқлар ижро этдилар. Айниқса, уларга Қорбобо ва Қорқиз томонидан берилган совғалар бир олам қувонч бахш этди.



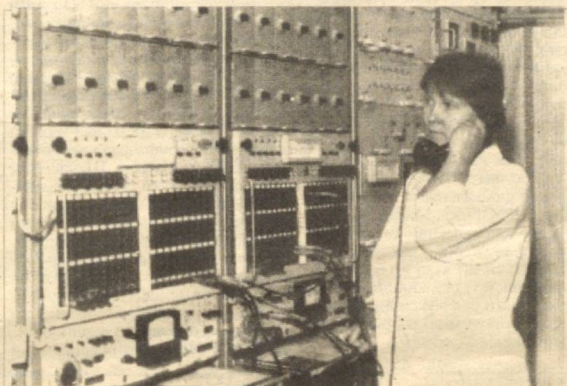
В. ТОЖИБОЕВА

софон носозлиқларининг вақти тўқсон бир минг икки юз саккиз соатни ташкил этди. Бу эса таксофонларни қайта ҳисоблаш ва уларнинг жойлашуви бўйича ишончли маълумотларга эга бўлиш кераклигини талаб этади.

Шунингдек, "Тошкент таксофони" АЖ раҳбарияти телекоммуникация иншоотлари ва алоқа линияларини муҳофаза қилиш, ушбу объектларга бегона шахслар киришини назорат қилиш масаласига эътибор бермади. Таксофонларнинг жойланганлиги ҳақидаги маълумотнома уларнинг амалдагисига тўғри келмайди. "Тошкент шаҳар телефон тармоғи" АЖ томонидан таксофон носозлиқлари бўйича камчиликларни тўзатиш бюросига буюртма берилмаган ва ҳисоботга киритилмаган.

Алоқа хизмати кўрсатиш сифати, соҳавий ва давлат тармоқ меъёrlарининг бузилишига йўл қўйган "Тошкент таксофони" АЖнинг масъул ходимлари ўрнатилган тартибда маълумий жавобгарликка тортилди.

Л. ЧУБ,  
Давлат алоқа инспекциясининг  
Тошкент шаҳар бўлимида  
бошлиғи



«Тошкент Телеком» АЖ Олмалиқ шаҳар филиали электромеханиги Ирина РОГАНОВА корхонанинг малакали мутахассисларидан бири.

Т. ЛУТФУЛЛАЕВ олган сурат

## ИНТЕРНЕТГА ДУНЁ БИР ҚАДАМ

"ЎзПАК" маълумотлар узатиш давлат тармоғи корхонаси Ўзбекистон Республикасида ташкилотлар ва аҳолига телекоммуникация хизмати кўрсатиш бўйича миллий оператор ҳисобланади. Корхона ақриқилган телефон тармоқларига маълумот бериш, Интернетга улаш каби хизматларни бажаради.

"ЎзПАК" давр талабларидан келиб чиққан ҳолда 1994 йили ташкил қилинди. Ўзбекистон иқтисодиётида тез суръатлар билан ривожланаётган бозор муносабатлари жаҳон андозаларига мос келувчи сифатли ва тезкор алоқа хизматларини талаб этади. Қисқа вақт ичида телефон тармоғи замонавийлаштирилди, барча вилоятлар марказларида ва Тошкент шаҳрида муювчиқлаштирувчи телефон станциялари рақамли станциялар билан алмаштирилди.

Маълумотлар ва ҳужжатлаштирилган ахборотларни узатишда яна бир муҳим хизмат тури Интернетдир. 1996 йили "ЎзПАК" корхонаси Ўзбекистоннинг Интернет халқаро алоқа тизимига қўшилишида фаол иштирок этди. Натижанда республикамизда турли мулкчилик шаклларидagi Интернет тармоғига кириш ҳуқуқига эга бўлган про-

вайдер ва субпровайдер корхоналари юзга келди. Бугун уларнинг сони 50дан ортиқдир. Улар турли ахборотлар алмашинувини таъминлайдилар. Ўз навбатида бу тармоқнинг миллионлаб хорижий абонентлари ҳам мунтазам равишда Ўзбекистон ҳақида ахборот оладилар. Ҳозирги кунда қўлаб чет эллик ҳамкорлар иштирокида республикамизда халқаро Интернет — кўприклар ўрнатилган. 1999 йили Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси томонидан "Маълумотлар узатиш Миллий тармоғини ташкил этиш ва жаҳон ахборот тармоқларига чиқиб туриш тартибга солиш тўғрисида"ги қарори қабул қилинди. Унга кўра "ЎзПАК" - маълумотлар узатишининг ягона тармоғи ташкил қилинди. Ўзбекистон почта ва телекоммуникациялар агентлиги тизимига кирувчи мазкур корхонага Интернетдан фойдаланиш ва уни ривожлантириш бўйича миллий операторлик вазифаси юкланди. Бошқа оператор (провайдер)ларнинг Интернет тармоғига киришлари ҳам "ЎзПАК" орқали амалга оширилади бошланди.

(Давоми 2-бетда.)

## ТЕКШИРИШДАН СЎНГ...

матнинг сифат кўрсаткичларини назорат қилади.

Кейинги тўрт ой мобайнида инспекция ходимлари томонидан руҳсат берилмаган (лицензия олмаган) ҳолда фаолият кўрсатаётган интернет-кафе, қурилиш ташкилотлари ва шу каби ўттиз еттига ҳўжалик субъектлари аниқланди. Жумладан, Рустам Орифонов бошчилик қилаётган "Тошкент таксофони" АЖда ўтказилган текшириш натижалари шунини кўрсатдики, таксофон ҳўжалигини ташкил этиш ва ишлатиш соҳада мавжуд бўлган меъёрий-техник ҳужжатлар талабига жавоб бермайди, яъни таксофонларнинг қиққ фоздан кўпроғи турли сабабларга кўра ишламайди. Ишлаётган таксофонлар

лари, таксофон жетонларини сотиб олиш жойлари, шунингдек, таксофондан фойдаланиш қондалари кўрсатилмаган. Линия ва таксофонларга тиносозликлар ҳисобга олинмаган, носозликларни белгилаган муддатларда бартараф этилиши назорат қилинмаган. Шу билан бирга берилмаётган статистик ҳисоботлар ҳаққонийлиги таъминланмаган.

Давлат алоқа инспекцияси тақдим этилган маълумотлар бўйича ўтган йилнинг биринчи ярмида носозликларни бартараф этиш учун белгилаган вақтни инобатга олиб хизмат кўрсатаётган ҳудуддаги таксофонларнинг ишламаган вақтини қайта ҳисоблаб чиқди. Назорат муддатидан ўтиб бартараф этилган так-

## АЗИЗ МУШТАРИЙЛАР!

Мана, "Хабар" газетасининг янги — 2002 йилги илк сони ҳам нашрдан чиқди. Газетамизга ўз вақтида обуна бўлганлар бундан қувонаётган бўлишига шубҳа йўқ. Мабодо бирон сабаб билан газетгага обуна бўлмаганлар бўлса, ҳеч хафа бўлишмасин. Хар нарсанинг илжи топилади.

Энди улар ҳар ойнинг йигирманчи кунигача обуна бўлсалар, навбатдаги ойдан бошлаб йил охиригача газетамизни ўқишга муяссар бўладилар.

"Хабар"га барча алоқа бўлимларида ва газета дўконларида обуна бўлиш мумкин.

Нашр кўрсаткичимизни эслатиб ўтамыз:

Якка тартибдагилар учун — 227.

Ташкилотлар учун — 228.

(Аввали 1-бетда.)

Маълумотлар узатишнинг ривожланиб бораётган тармоғи ON-LINE ўрнатилиш, масофадан қатъий назар ҳар қандай ахборот ресурслари билан боғланиш, республика ичида бўлганидек, турли мамлакатлар билан ҳам электрон почта тар-

Корхона ранг-баранг хизмат турлари ҳисобига мунтазам равишда кенгайиб, провайдер хизматлари мажмуалари билан тўлдирилмоқда. Масалан, "УзПАК" Internet Dial хизмати вилоятлар марказларида Интернет ва электрон почта хизмати-нинг барча турларидан фойдаланиш-

замонавийлаштириш ва ривожлантириш ҳукумати дастурига кўра корхона 2003 йилгача Ўзбекистоннинг 250 та туманида маҳаллий, шаҳарлараро ва халқаро телефон алоқаси, Интернет тармоғини ўтказиши кўзда тутилган. Шу мақсадлар учун корхона Американинг "Белам

## ИНТЕРНЕТТА ДУНЁ БИР ҚААМ

кибида ахборотлар айирбошлашни амалга ошириш, аниқ белгиланган вақтда бир неча абонентлар билан конференция-кенгашиш, маълумот узатишнинг ҳудудий-тақсимланган идоралар тармоғини ташкил этиш, шахсий ахборот тизими ва Интернетга киришнинг турли даражаларидаги ресурсларни ташкил этиш, алоҳида фойдаланувчи миқозлар ва маҳаллий маълумотлар узатиш шартларини ҳам тармоққа улаш, ахборотлар туркуми тармоғи асосида амалий тизимларини ташкил этиш ва ривожлантириш ҳамда уларни жаҳон ахборот сарҳадларига бирлаштириш, турли мураккабликдаги дастурларни қўллашдан ҳимояни таъминлаш каби кенг имкониятларга эга. Бугунги кунда "УзПАК" хизматлари ундан фойдаланувчилар орасида катта нуфузга эга. Миқозлар томонидан қайд этилган биринчи ва асосий афзаллик — чақирилаётган абонент билан жуда тез боғланиш, иккинчиси — боғланишнинг мустақамлиги ва узлуksизлиги, учинчиси — бутун минггақа бўйлаб ажратилган каналлардир.

нинг кенг имкониятларини тақлиф қилади. "UZPAK" Allocated Network эса алоҳида телефон тармоғидир. У абонентларнинг маҳаллий, шаҳарлараро ва жаҳоннинг турли минггақасига чиқувчи халқаро алоқалар билан таъминланади. Миқоз билан маҳаллий ва умумшаарий тармоқларнинг ўзаро бирлашуви фаолиятини LAN-TO-LAN орқали амалга оширади.

Корхонанинг асосий харажати "УзПАК"нинг ташқи канал ва тармоқларини умумий тарзда қўллаб-қувватлашга сарфланади. Унинг ташқи каналлари учта бўлиб, Itatelekom ва EQUANT каби икки канали Европада, MCI эса АҚШга йўналтирилган. Тўловлар АҚШ ва Европада қўлланувчи тарифлардан келиб чиқиб амалга оширилади. Шуниси ҳам аҳамиятга моликки, Урта Осиё минтақасида "УзПАК" дан ташқари бир вақтнинг ўзида бир неча каналларда ишлайдиган биронта провайдер йўқ. Миллий провайдер мавқен тармоқда ҳимоялашнинг яхши ишланган механизмида ёрдам беради. "УзПАК" ўз тараққиёти йўлида дарован эмюкда. Ҳозирда амалга оширилаётган Телекоммуникацияларни

Инк" компанияси билан Канаданинг "Нортел Нетворк" фирмасининг энг янги жиҳоз-ускуналарини олиб келиш ва ўрнатиш юзасидан умумий ҳажми 5 миллион 200 минг АҚШ доллари бўлган ишлар олиб бориш бўйича шартнома имзоланди. Бу лойиҳани "Эксимбанк" ва "Банк оф Нью-Йорк" банклари молиявий жиҳатдан таъминлайди. Мазкур лойиҳа амалга оширилиши билан маълумотлар узатиш тармоғи вилоятлар марказларидан туманлар марказларигача кенгайди. Бу билан "УзПАК" яна бир бор юртимиз телефон тармоғининг тараққиёт қуввати ва мамлакат иқтисодий ривожланиши, аҳолига хизмат кўрсатишга ўзини ўсиб бораётган мавқени исботлайди. Шунингдек, корхона ходимлари томонидан тарифларни тушириш ва кўрсатилаётган хизматлар сифатини яхшилаш, халқаро банк тармоғи "SWIFT"га чиқиш масалалари сингари Интернет хизматларининг барча турлари бўйича иш олиб боришмоқда.

Д. БОБОЖОНОВА

## ЙИЛ МУВАФФАҚИЯТЛИ ЯКУНЛАНДИ

"Самарқанд Телеком" шўба корхонасининг Иштихон филиалида аҳолига алоқа хизмати кўрсатиш борасида юқори натижаларга эришилмоқда. Муҳбиримиз корхона директори Эгамберди СИНДОРОВ билан суҳбатланди:

— Эгамберди ака, аввало ўзингиз ҳақингизда сўзлаб берсангиз.

— 1978 йили Тошкент электротехника алоқа институтини битирганман. Кўп йиллар Каттақўрғон ва Иштихон туманларида муҳандис вазифаларида ишладим. Сўнгра бош муҳандис бўлдим. 1996 йилдан буён директор вазифасида ишлаб келяпман.

— Туманда аҳолига алоқа хизмати кўрсатишни яхшилаш борасида яқунланган йилда қандай ишлар амалга оширилди?

— Халқимизнинг алоқа хизматида бўлган талаби кун сайин ортиб борапти. Бу бир тарафдан қувончи. Айни чоғда биз алоқачилар зиммасидаги масъулият ҳам кучаймоқда. Негаки, халқ сизга катта ишонч билдириди, хизмат ҳам ана шу ишончга яраша бўлиши керак. Шунингдек, қувонч билан таъкидлаш ўринлики, туман алоқа хизмати ходимлари ишига эътирозлар йўқ. Бу бизга катта куч-қувват бағишлайди.

Туманимизда алоқа хизмати замон талаблари даражасига етказиш, хизмат сифатини яхшилаш юзасидан мақтаса арзигулик ишлар амалга оширилди. Утган 2001 йилда шаҳар, қишлоқ, шаҳарлараро сўзлашув, телефон алоқалари даромад режаси белгиланганидан анча ортиги билан удланди. Энг катта ютугимиз қишлоқ абонентларининг "8" рақамли код билан автоматик равишда шаҳарлараро ва халқаро алоқага чиқишини йўлга қўйди. Ҳозир қолга эга абонентларимиз ўз қишлоғидан туриб дунёнинг истаган шаҳарлараро ва халқаро алоқага чиқишини йўлга қўйди. Ҳозир қолга эга абонентларимиз ўз қишлоғидан туриб дунёнинг истаган шаҳарлараро ва халқаро алоқага чиқишини йўлга қўйди. Ҳозир қолга эга абонентларимиз ўз қишлоғидан туриб дунёнинг истаган шаҳарлараро ва халқаро алоқага чиқишини йўлга қўйди.

— Мисол келтира оласизми?  
— Масалан, тумандаги Мурод Жўраев номидаги жамоа хўжалигида 150 хонадон ана шундай имкониятга эга бўлди. Охунбобоев ва "Ўзбекистон" номи жамоа хўжаликлари ҳудудидаги АТСларга қўшимча боғловчи ускуналар

ўрнатилиб, хизмат сифати яхшиланишига эришилди. 2002 йилнинг биринчи чорағида эса Наманган ва Азамат номидаги жамоа хўжаликларидаги телефон станцияларида шаҳарлараро ва халқаро автоматик алоқага чиқиш имконини берувчи АОН ускуналар учун буюртма берилган. Янги ускуналарни монтаж қилиш учун эса барча тайёргарлик ишлари қўриб қўйилган. Янги йилда шунингдек, "Ўзбекистон", Элибой Қорабоев, "8-Март", "Меҳнат — роҳат" номи хўжаликларидаги АТСларни ҳам станцияларро боғлашни режалаштирилган.

— Жамоангизда ўзининг ҳалол хизмати билан эл-юрт хурматига сазовор бўлаётган ходимларингиз ҳақинда ҳам гапирсангиз.

— Корхонамизда бу каби ходимлар кўпчилигини ташкил қилади. Етакчи мутахассис, тажрибали техник директор Х. Холиқов, муҳандислар Р. Каримов, А. Ражаббоев, Н. Намозов, монётрлар Т. Омонов, И. Жабборов, малакали телефончилар Т. Зиёева, С. Пулатова, О. Бахромова, З. Бондаренко, Р. Жўраева, М. Гафуровлар шулар жумласидандир. Эришилган барча ютуқларимизда ана шу фидойи инсонларнинг хизмати катта.

— Устозларингиз ҳақинда ҳам тўхтадингиз.

— Мен ҳар гал давраларда устозим, мана шу даргоҳга 20 йил раҳбарлик қилган Ражаб ака Ҳамидов ҳақинда фахр билан гапираман. Қарийб 40 йилдан бери шу жамоада ёшларга мураббийлик қилиб келаётган Расим ака Каримовдан ҳам кўп нарсалар ўрганганман. Уларнинг бу беминнат хизматлари учун доимо таъзимдаман.

Мени бу касбни танлашимга аввало отам Синдор Ҳикमतов сабабчи бўлганлар. У киши 2-гурӯҳ уруш ногирони бўлишига қарамай умрининг охиригача, 38 йил почтачи бўлиб ишладилар. Бир оғини урушда қолдириб келган бўлсаларда, сира касбларидан нолимасдилар. Касбий сулоламиз дарован этаяпти. Ҳозир ўғлим Шерзод Синдор Тошкент электротехника алоқа институтининг магистратурасида таҳсил олмоқда.

Ўтқир САИДОВ суҳбатлаши

### Алоқа матбуот кўзгусида

#### УЛКАН ХАТЖИЛД

Гамбургда улкан почта хатжилди яратилди. Унинг бўйи 2 метру 20 сантиметр ва эни 1 метру 10 сантиметрлар. Бунга лойиқ хатни битиш учун қанча вақт, қанча сўзу қоғоз кетишини ҳозирча ҳеч ким ҳисоблаб чиққани йўқ.

#### ПОЧТАЧИ МЕТРО

Лондон метросини бутун дунёда яхши билишади. Аммо шаҳарда почта ташувчи метро мавжудлигини ҳатто кўпгина инглизларнинг ўзлари ҳам билишмайди. Лондоннинг шарқий ва ғарбий қисмларини бирлаштирувчи ўн ярим километр узунликдаги ер ости линияси махсус почта ва жўнатмаларни ташиш учун қурилган.

1964 йил. Людмила Тошкент вилояти, Олмалик алоқа бўлимига телеграммалар етказиб берувчи бўлиб ишга қирганида эндигина 16 ёшга қаршиланган эди. Қўл-оёғи чаққонгина бу меҳнатсевар қиз тезда жамоа эътиборига тушди. Кўп ўтмай у Тошкентдаги 4-сонли касбхона билан юртига ўқишга кирди. 1967 йили ўқишни тамомлаб, Гулистон шаҳрига йўланма билан ишга отланди. Уша йиллари Гулистон шаҳрида бор-йўғи 200 рақамлик декада-одимловчи телефон станцияси мавжуд эди. Аввалига ишни электромонтердан бошлаган Людмила оз-фуркатда станциянинг сир-асропларини ўзлаштириб олди. Қизалоқнинг тиришқоқлиги, касбига бўлган меҳрини кўрган раҳбарлар унга ярим автоматика қурилмаларига техник, сўнгра муҳандислик вазифаларини ишончи топширдилар.

Людмиладан кўндан буён кузатиб юрган ҳамкасби Исҳоқжон унга кўнгли қўяди. Ўз навбатида қизнинг ҳам бу йигитга меҳри бўлақча эди. Шундай қилиб, 1969

йили уларнинг тўйлари бўлди. Аҳил оилада бирин-кетин фарзандлар дунёга келди.

— 1996 йилдан, яъни Жанубий Кореянинг ДЭУ электрон рақамли станциялари ишга туширилган илк кундан бошлаб, Людмила опа биринчи тоифали муҳандис вазифасида ишлаб келмоқда, — дейди "Сирдарё Телеком" АЖ рақамли ва аналог коммутацион қурилмалар бўлими бошлиғи Т. Жабборов. — Шу ўтган вақт ичида опа ўзининг меҳнатсеварлиги, қизиқувчанлиги ва тиришқоқлиги боис мураккаб алоқа техникасида ишлаш жараёнини пухта ўзлаштирди. У иш давомида ўзининг бой тажрибасини ёшлар билан ўртоқлашди, уларга йўл кўрсатиб, билмаганларини ўргатиб келади.

Нафақат ишда, оилада ҳам бахт топган Людмила опа турмуш ўртоғи Исҳоқжон ака билан уч ўғилни ҳар томонлама етук инсонлар қилиб вояга етказдилар. Уларнинг ТЭАИни тамомлаган тўнғич ўғли Эркинжон бугунги кун-

да Электромангит мослашув марказида муҳандис, ўртанча ўғли Бахтиёр ҳам алоқа институтини битириб, рақамли электрон АТСда онаси билан ёнма-ён меҳнат қилмоқда. Кичик ўғил Баходир эса алоқа коллежини тугатиб, "Сирдарё Телеком" АЖ ишлаб чиқариш лабораториясида ишламоқда. Алоқачилар сулоласининг фарзандлари ота-она изидан бориб, элга намунали алоқа хизматини кўрсатиш учун бел боғладилар. "Сирдарё Телеком" АЖ биринчи тоифали муҳандиси, ўзининг 36 йиллик меҳнатини алоқа соҳасига баҳшида этган Людмила Масандова фарзандлар камолини кўриш бахтига мўъссар бўлди.

— Мен неки бахт, ҳурмат-этибор бўлса шу касб орқали топдим, — дейди опа. — Ҳаётимдан, турмушимдан нолимийман. Алоқачиликдек масъулиятли, айна пайтда шарафли ишни бутун оиламиз билан эъзолаб келаётганимиздан фахрланаман.

Абдуғофур ХОТАМОВ, жамоатчи муҳбиримиз



Т. ЛУТФУЛЛАЕВ олган сурат

## ТАБРИКЛАЙМИЗ!

Тошкент электротехника алоқа институтининг "Телекоммуникация узатиш тизими" кафедраси мудири Искандар БЕРГАНОВНИ тугилган кунин билан чин дилдан табриклайди. Унга узоқ умр, сиҳат-саломатлик, оилавий хотиржамлик ва илмий-педагогик фаолиятида омадлар тилайди.

"Фарғона Телеком" АЖ Данғара филиали жамоаси корхона бошлиғи муовини Нурматжон РУСТАМОВ ҳамда бош ҳисобчи Юсуфжон ИБРОҲИМОВларни таваллуд топган кунлар билан чин дилдан муборакбод этади. Уларга узоқ умр, соғлиқ, оилавий хотиржамлик ва ишларида омад тилайди.

"Тошкент Телеком" АЖ Келес туманлараро филиали жамоаси корхонанинг миқозлар бўлими бошлиғи Ғудомазиз АЗИМОВНИ 40 ёшга тўлиши муносабати билан табриклайди. Унга узоқ умр, сиҳат-саломатлик, оилавий хотиржамлик, ишларида улкан зафарлар тилаб қолади.



Ер юзида буюк рус ёзувчиси, граф Лев Николаевич Толстойни билмайдиган мамлакат бўлмаса керак. Ҳаётий муаммолар ва инсоний муносабатларга қизиққан китобхон борки унинг асарларини катта қизиқиш билан, қайта-қайта ўқиб чиқадди. Толстой асарларини ҳар гал такрор ўқиганингизда янги янги маъно топа-сиз, ҳайратга тушасиз. Асли адибнинг буюклиги ҳам шунда.

## ГРАФ ТОЛСТОЙ ФОЖИАСИ

1851 йилда Лев Николаевичнинг акаси — армия зобити Николай Николаевич 23 ёшли йигитни Кавказга боришга кўндирди. Толстой Терек дарёси бўйидаги станцияда уч йил яшаб, Кавказнинг Кизляр, Тифлис, Владикавказ каби шаҳарларини айланиб чиқди. Айни бир вақтда Кавказда давом этаётган ҳарбий ҳаракатларда аввалига кўнгилли тарзда, кейинроқ ҳарбий хизматга қабул қилиниб, иштирок этди. Кавказ табиату казаклар ҳаётининг патриархал даражадаги ўта оддийлиги билан дворянлар доирасидаги кескин тафовут бўлажак ёзувчининг “Казаклар” (1852-1863) автобиографик повестида жуда бой манба берди. Кавказ таасуротлари адибнинг “Босқин” (1853), “Урмон кесиш” (1855) ва кейинроқ ёзилган “Ҳожимурод” (1896-1904) повестларида жуда кўл келди. 1854 йили Крим урушидаги иштироки ёзувчининг уруш ва инсон эркинлиги мавзусида янада чуқурроқ мушоҳада юритишига туртки берди. Толстойнинг “Севастополь ҳикоялари” туркумидаги асарлари худди шу пайтда пайло бўла бошлади.

Беш йиллик ҳарбий хизматдан сўнг истеъфого чиққан Толстой тузилган жойи — Ясная Полянага қайтди. 1857 йилда эса чет эл сафарига жўнади. Франция, Италия, Швейцария, Германияда бўлди. Ёзувчи у ерларда болалар таҳсилга нақдлар катта эътибор берилаётганига гувоҳ бўлган эди. Шу сабабли 1859 йили ўзи туғилиб ўсган қишлоқда деҳқон болалари учун мактаб очди. Бу машғулот унга шу қалар маъқул келдики, Европа мактаблари билан танишиш учун 1860 йили яна хоризм давлатларига жўнади. Сафардан қайтгач, 1862 йилдан “Ясная Поляна” педагогик журналини нашр эта бошлади.

Уша йили у москвалик шифокорнинг 18 ёшли қизи Софья Андреевнага уйланиб, уни қишлоғига олиб келди. Софья у ерда тўла-тўқис оилавий ва ҳўжалик ишларига берилиб кетди. Худди шу давр адиб ҳаётининг осудалиги, рухий кўтаринкилик ва янги ижодий дистри бўлди. 1865 йилда “Русский вестник” журналида “Уруш ва тинчлик” романининг биринчи қисми чоп этилди. Толстой онгида юз берган ўзгаришлар 1880 йиллардан кейин ёзилган асарларидаги қаҳрамонлар ҳаётида акс эта бошлади. Унинг бадиий асарлари қаторида бир неча диний-фалсафий трактатлари пай-

### • Буюклар ҳаёти

до бўлди. Толстойнинг христиан дини қоидаларига ҳеч оғишмай амал қилишга чақиргани жамият томонидан жуда катта шов-шўвлар билан кўтиб олинди. Дунёни ўзгача тушуниш ва христианлик ҳақидаги янги тасаввурлар доирасида Толстой черковнинг давлат билан яқинлашувини танқид қилди. Бу эса унинг православ черкови билан муносабатларини йўққа чиқарди. 1901 йилда муқаллас синод Толстойни черковдан маҳрум қилди.

Худди ўша пайтларда хусусий рафиқасининг кескин норозилигини келтириб чиқарди. “Ҳақиқий санъат одами поклайди ва бирлаштиради” деб ҳисоблаган адиб, энди Ясная Полянада ана шу бирлашувни топа олмай қолди. Оиланинг тинчи йўқолган эди. 1910 йилнинг 12 октябрида хотини Софья Андреевна тасодифан эрининг махфий қундалигини топиб олди. У ўта рашқчи аёл эди. Қундаликни варақлаган хоним эрининг махфий васиятномаси борлигидан бохабар бўлди. Умр бўйи адибнинг шахсий котибаси ва саккиз нафар боланинг онаси бўлмиш аёлга бу чидаб бўлмас ҳолат сифатида кўринди. Унинг сабабини тушунтиришлар Толстой учун қанчалик оғир бўлганини шундан билиш мумкинки, ёзувчи Ясная Полянада бўлган ҳаммаси Михаил Никольговга уйдан кетишга қарор қилганини билдирган эди.

28 октябрга ўтар кечаси Толстой рафиқасига узундан-узун мактуб битди. Хатда биргаликдаги “48 йиллик ҳалол ҳаёти учун” хотинига миннатдорчилик билдириш. 28 октябр кунни эрталаб Софья Андреевнага эрининг мактубини беришди. “Менинг кетишим сенинг қалбингни ўқингча солади” деган сўзларни ўқиган хотини азбаройи тушқунликка тушганидан ўзини ҳовузнинг муздек сувига олди. Уни кўтқариб олган бўлишса-да, аҳоли оғир эди. Бу пайтда Лев Толстой ўзининг оилавий шифокори Душан Маковичский кузатувида Ростов-Дон йўналишидаги поезда кетарди.

Октябр ойининг сўнгги кунини Астапово станциясида ўта баланд ҳароратли Толстойни поездан туширилди. Унинг ўпкаси шамолланган эди. Етти кун станция бошлиғи Иван Озолиннинг уйда ётган ёзувчи ўзига келмай вафот этди. 10 ноябр кунни дунё севган адибни Ясная Полянада дафн этидилар.

И. ОМОНОВ тайёрлади

## ХАНДАЛАР

Судья:  
— Инсофинг борми? Бир ойда машинанг билан олти кишини турпти юборибсан-а!  
— Олти эмас, беш кишини. Биттасини икки марта туртганман.  
\*\*\*  
— Хотининг билан кечаги жанжалинг қандай якунланди?  
— У менинг олдимда тиз чўқди.  
— Ҳўш, нималар деб ёлворди?  
— Қани, қаравотнинг остидан чиқ буюққа, ноимард! — деди.  
\*\*\*  
Кўчада бир киши иккинчисидан сўрапти:  
— Айтинчи, “Умуман олганда” деган дўкон қаерда жойлашган?  
— Сизга у нимага керак?  
— Бизда “Умуман олганда” ҳамма нарса бор дейишппти-ку.  
\*\*\*  
— Ҳой бола, нега ёлгон гапирасан, — деди бир киши газета сотаётган болага қараб. — Улкан фалокат, қурбонлар сони саксонга етди, деган эдинг, бу тўғрида газетада ҳеч нарса ёзилмапти-ку!  
Бола унга эътибор бермай газета сотишда давом этди:  
— Кеп қолинг, янги газеталар! Қурбон бўлганлар сони саксон биттага етди...

## ҲИҚМАТЛАР ТАЪРИФИ

Кимники билай десанг мақолин англа,  
Аслин десанг англайн фиолин англа.

Алишер НАВОИЙ

Халқ ҳикматлари — турмуш онасининг дард чекиб туққан тўнғи ўли.  
Абдулла ҚОДИРИЙ

Ҳар қиррасида етти ранг офтоб товланиб турган халқимиз ижоди унча-мунча кишининг зеҳни етмайдиган даражада бойдир.

Ғафур ҒУЛОМ

Барча кишининг кучи овқатдандир, ақлнинг кучи эса ҳикматдандир.  
АРИСТОТЕЛ

Агар ақли бўлишни истасанг, ҳикмат ўргангилки, ақл ҳикмат билан камол топади.

КАЙКОВУС

Қисқа ифодаланган ўткир фикрлар ҳаётни яхшилашга кўп хизмат қилади.

ЦИЦЕРОН

Мен қадимги донишмандларнинг бизга қолдириб кетган ақл дурдоналарини кўздан кечираман, агарки биз улардан нимадир яхши бир нарсанга дуч келсак, уни ўзлаштириб оламиз ва жуда катта фойда ортирган бўламиз.

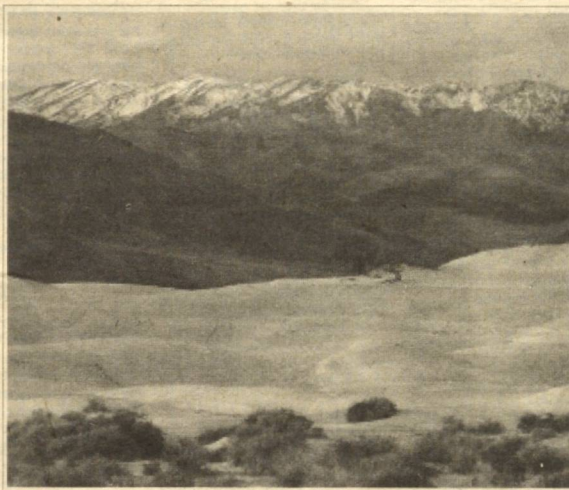
СУҚРОТ

Қадимдан одамларнинг доно ва бағоят гўзал ҳикматли сўзлари мавжуд, биз улардан ўрганмоғимиз даркор.

ГЕРОДОТ

Ҳар кунни ақалли битта кўшиқ эшитиш, яхши нарсам кўриш ва иложи бўлса, истаган бир ҳикматли сўзни ўқиб олиш даркор. Турли-туман тарбиявий ҳикоятлар ва ҳикматли сўзларни тўплаш — тенгсиз давлатдир.

ГЕТЕ



Қиш манзараси.

Эшитиш асбоблари бўйича мутахассисларнинг халқаро конгресси маълумотларига кўра плер утовушининг максимал кучи 114 децибелга етиши мумкин экан. Қиёслаш учун қуйидаги маълумотларни келтирамиз: дис-

ди, ўпка ҳам бир маромда нафас олади. Бунда айниқас, денгиз сувини, кўм-кўк ўрмонни томоша қилиш, ёмғир шовқинини эшитиш мароқли ва фойдалидир.

Шифокорлар кун бўйи тулланган стресс-чарчоқни мана шу йул-

## МУСИҚА ТИНГЛАШ ҲАМ САНЪАТ

котекалардаги шовқин даражаси 80-100 децибелга, тўқимачилик ёҳуд темирчилик цехидаги шовқин кучи эса 90-100 децибелга тенг.

Киши вужудига мусиқа таъсирининг кучи жуда мураккаб. Мусиқа бош миёга таъсир қўрсатиш орқали кишини серҳаракат қилиши ва аксинча — тинчлантириши мумкин. Мусиқа инсонга ритми орқали таъсир қўрсатади. Вужуднинг барча вазифалари мана шу ритмга бўйсунди: юрак бир маромда ура бошлай-

билан даф этишни тавсия қилдилар. Кечқурун уй юмушларини бажаришга кирилишдан аввал креслода ўтириб плерни тингланг. Ўзингиз ёқтирган куй садолари ёки табиий шовқинлар сизни асабийликдан, чарчокдан фориг этади.

Мусиқа асабни тинчлантиради, кайфиятни чоғлайди. Бунда албатта меъёр доирасидан чиқмаслик лозим. Акс ҳолда мусиқа садоси зиён келтириши мумкин. Буни айниқас, ўспиринлар билиб қўйишлари лозим.

## БИЛАСИЗМИ?

• Шахмат бўйича биринчи жаҳон чемпиони В. Стейнниц шахмат тожини қўлга киритганда 58 ёшда эди. Бу воқеа 1894 йилнинг 26 майида юз берган.

• Гарри Каспаров жаҳон чемпиони деб эълон қилинган кун — 1985 йилнинг 9 ноябри бўлиб, у 22 ёшда эди.

• Жаҳон чемпиони унвонини Михаил Тал бир йилу 5 кун давомида сақлаб турган.

МУАССИС:  
Ўзбекистон почта ва телекоммуникациялар агентлиги

Бош муҳаррир  
ўринбосари:

Иzzат АХМЕДОВ

ТАХРИР ҲАЙЪАТИ:

Шомансур ОБИДУЖАЕВ

Шухрат ЖАББОР

Анатолий КУДИНОВ

Шодмон

ОТАБЕК

(Бош муҳаррир)

Мирпўлат МИРЗО

Рустам ҚОСИМОВ

Қуролбой ТўЛЕБОВ

Ёқубжон ХўЖАМБЕРДИ

ЖАМОАТЧИЛИК

КЕНГАШИ:

Саидмахмуд АКБАРОВ

Шохрух АКБАРОВ

Ортиқбой АБДУЛЛАЕВ

Меҳмонкул

ИСЛОМКУЛОВ

Тўлқин

ЛУТФУЛЛАЕВ

Бобохон ШАРИФ

МАНЗИЛИМИЗ: 700000,

Тошкент-35, А. Толстой

кўчаси, 1.



ТЕЛЕФОНИМИЗ:

136-36-42, 136-35-29,

144-29-09.

Факс: 136-36-42.

ИНДЕКС: 64600

ЖУМА КУНЛАРИ

ЧИҚАДИ

Тахририятга келган қўл-ёзмалар (2 ораликда, 5 бетдан ошмаслиги лозим) ва суратлар муаллифларга қайтарилмайди. Мақоладаги фикр-мулоҳазалар, келтирилган факт ва рақамлар масъулияти муаллифлар зиммасидадир.

Газета Ўзбекистон Республикаси Давлат матбуот қўмитасида 00011 рақам билан рўйхатга олинган.

Буюртма № Г-79.

9705 нусхада чоп этилди.

Офсет усулида

босилди.

Бичими А-3, ҳажми 1

босма табок.

Газета тахририят компьютер базасида терилди ва саҳифаланди.

«ШАРҚ» НАШРИЁТ-

МАТБАА

АКЦИЯДОРЛИК

КОМПАНИЯСИ

БОСМАХОНАСИ.

Манзили:

Тошкент шахри,

«Буюк Турон» кўчаси,

41-уй.

Босишга топширилди — 18.00

Босишга топшириш вақти — 18.00

1 2 3 4 5 6